

Tauri Lepaste
Riigikohus

Teie 09.12.2024
Meie 16.12.2024 nr 7-14.2/16973

Lossi 17 päikeseelektrijaama rajamise võimalikkus

Lossi tn 17 põhimaht on ehitismälestis Kliinikuhoone (hilisem kohtuhoone), 1806-1814, reg-nr 6893; lõunapoolne madalam maht B-kaitsekategooria hoone Tartu linna muinsuskaitsealal, reg-nr 27006. Tartu linna muinsuskaitse komisjon arutas 11.12.2024 muinsuskaitse komisjoni koosolekul Riigikohtu taotlust paigaldada põhimahu lõunaküljele päikesepaneelid.

1. Muinsuskaitseaduse § 3 lg 5 kohaselt on mälestise ja muinsuskaitseala eesmärk ehitiste autentsuse säilitamine ja selle terviklikkuse taastamine; lg 3 kohaselt peab lisatav uus toetama ja aitama esile tuua varem loodud väärtusi.
2. Riigikohtu hoone katusele on mõne aasta eest toimunud renoveerimisel lubatud ehitada kaasaegsete elementidena katuseaknad, et rahuldada asutuse suurenenud ruumivajadust; kaasaegse ventilatsiooni ehitamiseks on lubatud ehitada uued ventilatsioonikorstnad; ligipääsetavuse tagamiseks katusega külgnev lift. Selle tulemusel on katusel juba mitmed uued elemendid, mille ehitamine on olnud kompromiss hoone autentsuse ja jätkusuutlikkuse vahel. Päikeseenergia tootmisel katuse tasapinnal on eelistatud variant valtspleki kujuline päikesekatvus, mis on kogu katusekülje ulatuses ühtse ristküliku kujulise paigutusega, ja vaatajast kaugel asuvana tekitab vähest visuaalset autentsuse häiringut. Päikesepaneelide paigaldamine olemasoleva katusekatte peale tuleb kõne alla juhul, kui katvus on avalikust ruumist vähevaadeldav (nt asub majadest ümbritsetud sisehoovis). Lossi tn 17 kõrgema kiviosa katvus on Kuradisillast kuni Lossi tn 21 majani kulgeval avalikul jalgrajal hästi vaadeldav. Katusel asuvad katuseaknad ja korstnad, mistõttu saab päikest salvestavaid pindu paigaldada ainult katuse alumisse ossa ja/või katuseakende vahele. Majal on kelpkatvus, mille kelpadel on diagonaalsed servad, kuid paneele ei saa lõigata diagonaalselt, neil on kindel suurus ja ristküliku kuju, mistõttu jääb kelba serva astmestik. Eelnevat silmas pidades tekib rahutu ja ülekoormatud katusepind, mis rikub riigi esindushoone välimust ega toeta autentsuse säilimist.
3. Kivimahust lõunas asuva laudisega kaetud madalama mahu katvus on väiksema kaldega, seetõttu on see avalikust linnaruumist vähem nähtav, teisalt asub katvus jalgrajale lähemal, olles seetõttu siiski märgatav. Madala mahu katusel puuduvad korstnad ja katuseaknad paiknevad ühes servas, mistõttu on võimalik paigaldada päikest salvestavad pinnad kompaktselt ja suurel pinnal, mõjudes terviklikuna. Madalama mahu näol ei ole tegemist ehitismälestisega, vaid muinsuskaitseala B-kaitsekategooria hoonega, mille autentsusele võib teha rohkem leevendusi kui ehitismälestise autentsusele. Soovitame kaaluda madalama hoonemahu katusekatte asendamist päikesekatusega kogu katuse ulatuses.

Päikesepaneelide paigaldamiseks tuleb esitada ehitisregistri kaudu ehitusprojekt ja ehitusloa taotlus. Ehitusprojekti koostamisel tuleb lähtuda majandus- ja taristuministri määrusest <https://www.riigiteataja.ee/akt/118072015007?leiaKehtiv>. Vt lisainfot: <https://www.tartu.ee/et/paikesepaneelid#Mida-teha--et-p%C3%A4ikesepaneele-paigaldada>.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Merlin Oja
juhataja

Egle Tamm
736 1326 Egle.Tamm@tartu.ee